

Декан Шумарског факултета у Београду, професор Ратко Ристић каже да је са својим тимом, приликом једне студије, утврдио бројне неприхватљиве ствари у вези са градњама мини-хидроцентрали у Србији. Истиче да највећи број МХЕ у Европи нису деривационог типа, са цевоводима, какве су доминантно код нас. Каже да ту нема говора о националном интересу.

"Ако је у питању производња енергије, ако је у плану да се направи 860 објеката, да се у цеви спакује 2200 до 2600, какве су неке процене, километара водотокова, да би се би се произвело свега два до три одсто електричне енергије на годишњем билансу, од чега ће користи имати само власници и инвеститори тих објеката, онда нема говора о националном интересу", каже декан, говорећи о мини-хидроцентралама. Због свог става био је на удару таблоида, али каже да га то не погађа.

Професор напомиње да је у студији коју је радио са својим тимом са Шумарског факултета, а за потребе Министарства заштите животне средине, у оквиру које су

обишли и анализирали 46 објеката, уочили су, истиче, бројне флагрантне, неприхватљиве ствари и што се тиче изградње објеката, и што се тиче пратеће, техничке документације, издатих дозвола, односа према локалном становништву, утицаја на биодиверзитет...

Каже да има инвеститора који су покушавали да раде савесно, али да је огроман број оних који су радили врло несавесно.

Говорећи о томе како се ради ван Србије, професор наводи да у Европи има преко 24.000 мини-хидроелектрана, међутим, највећи број њих нису деривационог типа. "Нема километарски дугачких цевовода у које се уводи вода као што је доминантан број објеката код нас", наглашава гост Дана уживо.

Аустрија је неупоредиво богатија по водном потенцијалу од Србије, наводи професор и каже да одговорно тврди да је Србија најсиромашнија земља региона кад су у питању аутохтоне површинске воде. Највећи је притисак, додаје, на малим, брдско-планинским водотоковима који су често носиоци биодиверзитет. Мале хидроелектране деривационог типа су врло инванзивни објекти и значајно ремете екосистем, наглашава професор.

Да не причам о случају Раките - био сам тамо и заиста је неприхватљиво да у 21. веку нека локална заједница доживи такав стрес, наметањем једног таквог објекта, а да се онда у неким медијима направи слика, да су то "неки зли, агресивни мештани", који не дају неким јадним инвеститорима да спроведу своје идеје, истиче декан Шумарског. "Истина је зуправо обрнута".

Професор додаје да је тамо уочио и непоштовање закона - да су пробијене "бујичне преграде", на потезу између Раките и села Звонце. Ту постоје три велике тзв. бујичарске преграде, које представљају примарну водопривредну инфраструктуру за заштиту од ерозије у бујичних поплава. "Извођачи радова су пробили преграде број 2 и број 3 јер им је било најрационалније за њихов деривациони цевовод". Плаши се да би сада, у случају неке катастроф бујичним поплавама, могло доћи до рушења тих објеката и угрожавања низводне деонице - односно станивништва села Звонце.

О поплавама: Урађено много, али није довољно

Прошло је пет година од катастрофалних поплава у Србији. Колико је заиста урађено на систему одбране од поплава?

Професор Ристић каже да је урађено много од 2014, да је обновљен значајан део уништене водопривредне инфраструктуре током тих поплава и да су неупоредиво већа улагања у водопривреду него 20 година пре тога. Данас смо далеко сигурнији што се тиче ризика од поплава, каже професор, али додаје да то ипак није довољно. И не издвајамо довољно, додаје.

Неке су процене да Србија годишње треба да улаже око 90 милиона евра за одбрану - за десет година с тим новцем (годишње) бисмо подигли ниво сигурности што се тиче ризика од поплаве, каже гост Н1. Он напомиње да смо 2014. имали готово две милијарде евра материјалне штете. "Издајати годишње 90 милиона евра јесте велико оптерећење за буџет, али није велико улагање ако ћемо за десет година значајно повећати степен сигурности", каже. Професор додаје и то да инвеститори воде рачуна о тој врсти сигурности, пре него што се одлуче за инвестиције у некој земљи.

Ристић каже да Србија има завидан ниво спремности да се суочи с тим ризиком, пре свега јер има изванредан људски ресурс, али да каскамо за материјалним средствима за сам процес извођења превентивних радова, као и кад је у питању запослење већег броја људи. Али, каже да треба да смо задовољни.

Важна је, истиче гост Н1, одговорност локалних самоуправа, пре свега у домену урбанистичког и комуналног реда, наводећи да су 2014. године десетине хиљада тона ђубрета и плутајућег отпада затварале профиле мостова, сужења речних и поточних долина, што је допринело поплавама. Додаје да је потребна и успостава урбанистичког реда и наводи да се нелегални објекти, на десетине хиљада њих, налазе у зонама водотокова који имају бујични карактер и такко могу да преусмере бујице.

Климатске промене воде ка томе да треба да научимо да живимо с поплавама, додаје професор. "Очекујмо интензивнију појаву бујичних поплава на територији Србије".

Најкритичнији сегмент су управо оне. А професор каже да су проблем и објекти који се не одржавају, јер нема новца. "Чак немамо ни катастар изведених објеката... Држава треба да издвоји новац да се уради катастар постојећих објеката, да се уради нова карта ерозије и да се направи један национални акциони за борбу против ерозије и бујичних поплава".

Каже да се данас мање баца ђубре у водотокове него пре 2014, али да се то и даље ради што је један цивилизацијски минус за наш народ. Каже да медији треба више да раде на едукацији грађана како да се понашају и шта да раде у случају земљотреса, шумских пожара, поплава...

(Н1)